

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Trinn Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Trinn Gábor ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Dr. Győrfi Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Győrfi Attila ügyvéd által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. május 24. napján kelt 16.P.21.025/2006/16. számú ítélete ellen az alperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és az alperes kereseti illetékfizetési kötelezettségét 21.000 (Huszonegyezer) forintra felemeli, a felperes kereseti illetékfizetési kötelezettségét 99.000 (Kilencvenezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - 15 nap alatt - 20.000 (Húszezer) forint fellebbezési eljárási költséget, és az államnak - felhívásra - 24.000 (Huszonnégyezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az akkori miniszterelnök által 1998. december 1-jén a ... elnökhelyettesévé kinevezett felperest a jelenlegi miniszterelnök a kinevezésben megjelölt határozott idő lejártá előtt felmentette, majd - miután felperes a ... újonnan kinevezett elnöke részéről felajánlott munkaköröket nem fogadta el - közszolgálati jogviszonyát 2004. szeptember 30-án megszüntették. A közszolgálati jogvita tárgyában indított perben

a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 7.M.2438/2004/12. számú jogerős ítéletében a felmentésről rendelkező határozatot jogellenesnek tekintette, és a későbbiekben a munkáltatót a felperes kiesett munkabérének és egyéb járandóságainak megfizetésére kötelezte.

Az alperes a parlament plenáris ülésén ... képviselő ...-ra vonatkozó interpellációjára adott válaszában 2005. szeptember 12-én a következőket jelentette ki: „a ... korábbi vezetőit többek között azért kellett meneszteni, mert a szakma alapvető, tárgyszerű követelményeinek nem feleltek meg, s mert vezetői és szervezési képességeik felől is komoly aggályok merültek fel.”

A felperes keresetében a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnevét, ezért a megjelölt jogszabály c) pont szerint az alperest a parlament plenáris ülésén külön miniszteri felszólalásban elégtételadásra és a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontja alapján 2.000.000 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni. Hivatkozása szerint az alperes tényállításával szemben 30 éves szakmai múlttal rendelkezik, és tudása, valamint tapasztalata elismerése alapján került elnökhelyettesi pozícióba. A ... elnökeként tevékenykedett 3 éven át, jelenleg pedig a társaság alelnöki posztját tölti be. Kártérítési igényét azzal támasztotta alá, hogy a felmentését követően kárenyhítés okán azonnal megkísérelt szakmai végzettségének megfelelő állást keresni, ennek során több előrehaladott tárgyalást folytatott, amelyek a Magyar Köztársaság hivatalban lévő pénzügyminiszterének kijelentését követően megszakadtak.

Az alperes elsődlegesen illetékességi kifogást terjesztett elő, ... Megyei állandó lakóhelyére tekintettel. Másodlagosan a per megszüntetését indítványozta, mert álláspontja szerint a kijelentéseket nem magánemberként, hanem ...ként tette. A ... elnöke által 2001-ben megrendelt, ... és ... által összeállított ellenőrzési tanulmányra alapítottnak nyilatkozott, tehát jogsértést nem valósított meg. Állította, hogy amennyiben a felperesnek kára keletkezett, az a felmentésével függött össze és nem az alperesi kijelentéssel.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes a felperes jóhírnevét megsértette a 2005. szeptember 12. napján a parlament plenáris ülésén tett azon állításával, amely szerint a ... korábbi vezetőit többek között azért kellett meneszteni, mert a szakma alapvető, tárgyszerű követelményeinek nem feleltek meg, s mert vezetői és szervezési képességeik felől is komoly aggályok merültek fel. Az alperest elégtételadásra kötelezte, míg az ezt meghaladó keresetet elutasította, az alperest 15.000, a felperest 120.000 forint eljárási illeték megfizetésére kötelezte; megállapítva, hogy a felek az ezt meghaladó költségeiket maguk viselik. Az illetékességi kifogás vonatkozásában kifejtette, hogy az alperes a ..., tehát állami vezetőként közfeladat ellátása érdekében életvitelszerűen és tartósan Budapesten tartózkodik, és a Pp. 29. § (1) bekezdése szerinti általános illetékesség nem bejelentett, hanem a tényleges lakóhelyen alapszik. A per megszüntetésének feltételei sem állnak fenn; a Pénzügyminisztérium csak az

alkalmazott által okozott kárért felelne, a sérelmezett kijelentésekért nem a minisztérium, hanem személy szerint az alperes tartozik helytállni. A Ptk. 75. § (1) bekezdése, 78. § (1) és (2) bekezdése, a 76. §-a és a 78. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján kifejtette, hogy az alperes nem bizonyította kijelentésének valóságtartalmát. Az alperes által hivatkozott, a ...-nak a később felperessel együtt felmentett vezetője által megrendelt 2001. évi vizsgálat anyaga - összefüggéseiben értelmezve - egyrészt nem támasztotta alá az alperesi kijelentést, másrészt a felperes felmentésére a tanulmányt követően csak évek múlva került sor. Az alperes a pert megelőzően nem is vitatta a jogsértés megtörténtét: a ... felmentett ... elnök esetében a pert megelőző levelében hajlandónak mutatkozott önkéntes és megfelelő bocsánatkérésre. E levél-tervezet tartalma is cáfolja azt az alperesi előadást, hogy a többes számot használó kijelentés a ... vizsgálati anyagára támaszkodott. A 34/1992. (VI. 1.) AB határozatra alapítottnan kifejtette, hogy a személyhez fűződő jog megsértése nyomán nem keletkezett nem vagyoni kártérítés révén pótlandó hiány. A felperes nem bizonyította a kár bekövetkeztét: tisztségéből 2004. március 31-ei hatállyal mentették fel, és ehhez képest közel másfél év elteltével történt a sértő kijelentés, amikor a felperes már új munkakörében helyezkedett el és munkaügyi pere is jogerősen befejeződött. Az ítélet hangsúlyozta: a ... vezetőinek felmentése politikai döntés volt, így a felperes alappal nem számíthatott az állami közigazgatás területén való elhelyezkedésre, de meg sem jelölte azokat a munkahelyeket, tisztségeket, pozíciókat, amelyek megszerzése érdekében az állított előrehaladott tárgyalásokat folytatta. Szakmai megbecsülése, elismertsége nem sérült, ma is betölti a ... alelnöki tisztjét. A perköltség viseléséről a pernyertesség-pervesztesség aránya szerint döntött, ezért eljárási illeték megfizetésére a felperest az eredménytelen kártérítési igény, az alperest a megállapítási és elégtételadásra vonatkozó kereset miatt kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében. Változatlanul állította, hogy az interpellációra adott válasz nem jogellenes, a vizsgálati jelentéssel bizonyította megállapításainak valóságát. Utalt arra is, hogy a felperes mint a ... korábbi elnökhelyettese, közszereplőnek minősül, ezért az értékítéletet is tartalmazó bírálatot szélesebb körben köteles túrni a 36/1994. (VI. 24.) AB határozat elvei szerint. Az elhangzottak a megengedett kereteken belül maradt véleményt, értékítéletet fogalmaztak meg. Sérelmezte a pert megelőző egyezkedés során a ... vonatkozásában írt, a peren kívüli megegyezéshez kötődő, feltételes nyilatkozat bizonyítékként való felhasználását. Kifogásolta a felmentés politikai döntésként értékelését, ennél fogva mellőzni kérte az ítélet indokolásának azt a megállapítását, hogy az alperes nem utalhatott a felmentés politikai szándékára, ezért kellett valamilyen magyarázatot adnia. Fellebbezésének szóbeli kiegészítésében idézte a 2001. évi vizsgálati jelentés a felperes által sem vitatott, 144-145., 150., 151 és 163. oldalain lévő, általa kiemelt megállapításait.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult, utalva a vizsgálati anyag elkészítésének időpontjára, körülményeire. Érvelése szerint, ha a felmentés indokát valóban a vizsgálati

megállapítások képezték volna, számot kellett volna adnia az alperesnek a vizsgálati megállapítások megismerése és a felmentés ideje közötti történésekről is. A felmentés indokául az szolgálhatott volna, ha a ...-vezetők a megállapított hibákat azóta sem javították ki. Rámutatott arra: az interpellációra adott válasz mindenképpen tényállítás jellegű, amellyel szemben a követelmény a tárgyszerűség és az objektivitás. Amennyiben a bíróság a sérelmezett kijelentést mégis véleményként értékelné, arra hivatkozott, hogy a felperes nem volt közszereplő. Előadta: a ...-féle levelezésnek nem az a lényege, hogy a levél mennyiben köti a nyilatkozó alperest, hanem az, hogy tartalmilag a valóságot tükrözi-e.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a hiánytalanul megállapított tényállásból a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő okszerű következtetéssel állapította meg a személyiségi jogsértést, és alkalmazta az elégtételadás objektív jogkövetkezményét; az ítéletének indokolásában kifejtettekkel a Fővárosi Ítéltábla teljes mértékben egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése kimondja, hogy a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés alapján a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezésen alapuló bírói gyakorlat egyértelmű abban a tekintetben, hogy a hírnévrontás megállapítására a valótlan és egyben a személy hátrányos megítélésére alkalmas tényközlés ad alapot.

Az interpelláció a parlamenti demokráciákban a végrehajtó hatalom ellenőrzésére, elszámoltatására, felelősségre vonására szolgáló jogi eszköz; az arra adott választ elutasító parlamenti határozat következménye a kormány iránti bizalom megvonása is lehet (az Alkotmány 27. §-ához fűzött indokolás). Erre figyelemmel nem kétséges, hogy a ...i tisztséget betöltő alperes sérelmezett nyilatkozata nem egyszerűen a felperes bírálata, szakmai és vezetői munkájára vonatkozó értékítélet, hanem tényállítás.

Ez okból nem szükséges annak vizsgálata, hogy a felperes közszereplőnek minősül-e és ennek folytán milyen határok között köteles a kritikát, bírálatot elviselni, ugyanis a valótlan, sértő tények közlését a közszereplő sem köteles tűrni. Ettől függetlenül, a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint egy állami szerv szakmai vezető-helyettesi pozíciójában lévő személy, akinek neve - a széles közvélemény előtt - csak a felmentését követően vált ismertté, nem minősül közszereplőnek.

Az alperes válasznyilatkozatában azt juttatta kifejezésre, hogy a felperes és vezetőtársai a szakma alapvető tárgyszerű követelményeinek nem felelnek meg, továbbá vezetői és szervezési képességeknek is híján vannak. Ez a két tényállítás -

a szavak általánosan elfogadott jelentése és a közgondolkodás szerint - nem csupán az alperesi védekezés szerinti vezetői kvalitásokra, hanem a tevékenység végzéséhez szükséges szakmai ismeretek, végzettség és egyéb kritériumok hiányára is vonatkozik. Nem alapos tehát az a védekezés, hogy az alperes csak a felperes szakmai vezetői képességét bírálta. A választékos megfogalmazás ellenére az elmondottak azt jelentették, hogy a felperes és vezetőtársai egyértelműen alkalmatlanok a feladatuk betöltésére, ami a róluk alkotott kép hátrányos megváltozására alkalmas, tehát kifejezetten sértő.

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy a személyiségi jogi perekben is figyelembe vett PK 14. számú állásfoglalás értelmében az alperest terhelte a kijelentése valóságtartalmának a bizonyítása.

Az alperes a ... vezetői által a hivatal munkájának javítása érdekében megrendelt vizsgálat egyes megállapításainak a kiemelésével kívánta állítása valóságtartalmát bizonyítani. Eltekintve attól, hogy a felperes tevékenységének a tárgyilagos megítélésére kizárólag a jelentés egészében és összefüggéseiben való vizsgálata lehet csak alkalmas, a felperes helytállóan érvelt azzal: az alperes semmivel sem bizonyította, hogy a felmentés időpontjáig a vizsgálati jelentésben megfogalmazott, és az alperes által hivatkozott hibákat, hiányosságokat nem javították ki, nem szüntették meg.

Nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy a felperes felmentésének indokaként a vizsgálati jelentésben megfogalmazottakra nem hivatkoztak.

Helytállóan vonta mérlegelési körébe az elsőfokú bíróság a ...-féle levélváltást (6/F/1. számú iratok) is, amelynek „feltételes volta” mindössze arra vonatkozott, hogy a nyilatkozó alperest - megegyezés hiányában - „nem kötik” a levélben foglaltak. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az alperes tartalmi szempontból alappal vitathatná a leírt tényeket.

A Fővárosi Ítéltábla mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében - a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint - helybenhagyta.

Azokban a személyiségi jogi perekben, amelyekben az objektív jogkövetkezményeken túlmenően kártérítési igényt is érvényesítenek és az igényelt kártérítés meghaladja az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (3) bekezdés b) pontja szerinti meg nem állapítható ügyértéket, a pertárgy értékeként csak a kártérítési igényt kell figyelembe venni (BH1990. 250.). Az adott esetben a 2.000.000 forintos pertárgy érték alapján számított 120.000 forint kereseti illeték a pernyertesség-pervesztesség alapján (Pp. 81. § (1) bekezdés) oszlik meg, s ebből az alperest a meg nem állapítható ügyértékre eső 21.000 forint, a felperest az ezt meghaladó kereseti illeték terheli. Ezért a Fővárosi Ítéltábla az illetékre vonatkozó elsőfokú bírósági rendelkezést részben megváltoztatta.

A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező alperest fellebbezési eljárási költség fizetésére kötelezte a Pp. 239. §-a szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdése és 79. § (1) bekezdése szerint. A felperesi jogi képviselő munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján, a 4/A. § értelmében áfa-val növelt összegben állapította meg.

Az alperest az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére az Itv. 64. §-a alapján alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint 15. § (1) és (3) bekezdése alapján kötelezte.

Budapest, 2008. január 9.

Dr. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Fülöp Györgyi s.k.
előadó bíró

Lévainé dr. Szakács Mária s.k.
bíró